

Ska vi kortleka?

Förskolebarn i Karlstad får träffa sagoboksfiguren Kurran i skogen och bland annat spela kort med henne. Genom lekarna övas såväl samarbete som matematiska begrepp.

Ska vi kortleka? frågar Kurran en grupp förskolebarn. I Karlstad finns Bokbryggan – ett språkfrämjande arbets-sätt där en grupp pedagoger och bibliotekarier väljer ut böcker som förskolorna och skolorna kan jobba med under året. Pedagogerna som är med i Bokbryggan får under läs-året delta i idéseminarier som är fortbildning inriktad på den valda boken.

I år är boken för de yngsta barnen *Kurrans skatt* av Lisa Moroni. Jag arbetar som utomhuspedagog för förskolan på Karlstads Naturskola och när jag såg boken kände jag direkt att här kan naturskolan bidra till förskolornas arbete. Jag tänkte bli Kurran! Sagt och gjort, så blev det.

Kommunens förskolor bokar in ett besök av Kurran via naturskolan och sedan dyker Kurran upp och tar med sig barngrupperna ut i skogen under en förmiddag. Denna förmiddag är fylld av aktiviteter. Vi tittar på och jämför olika naturföremål, vi luktar oss fram för att hitta en skatt som är gömd någonstans, vi gräver upp skatten med olika stora spadar, vi letar efter en lagom tjock gren som sitter lagom högt upp för att bygga en gunga i. Hur ska vi lösa problemet med att få upp repet över grenen?

En annan aktivitet är att "kortleka". I boken brukar Kurran och kompisen Pigan spela kort och det tog jag fasta på. Man kan lära mycket av att spela kort och det är få barn i förskolan idag som är vana vid det. Som före detta lärarutbildare i matematik på förskolläroprogrammet såg jag verkligen en chans att introducera och utveckla kortleken på förskolan och med det många möjligheter till att få uppleva matematik.

Ordet kortleka passar bra, det ger mig fria händer att hitta på spel, lekar och aktiviteter med kortleken som utgångspunkt. Det är ingen vanlig kortlek som Kurran har, utan den anpassas efter den som vi kan se i boken. Kurrans kortlek är uppbyggd av fyra färger med olika symboler. Jag bestämde att det skulle finnas tre kort av varje från 1 till 5, dvs 15 kort av varje färg. Med tanke på att de yngsta barnen som Kurran träffar är ett år och de äldsta precis fyllt sex år så behöver kortlekandet anpassas beroende på vilka barn som ska delta. Med inspiration från olika kortspel jag själv spelat och lekar jag lekt växte en idébank fram på olika aktiviteter kring kortleken:

- ◊ En aktivitet är att barnen ska dela in sig i lagom stora grupper. Alla får ett kort och sedan ska de leta upp kompisarna som har samma färg, symbol eller siffra på sitt kort eller precis tvärtemot hitta kompisar med de andra symbolerna, färgerna eller siffrorna så att det finns en av varje i gruppen. I den här aktiviteten ser förskolebarnen symboler och siffror, de hittar likheter och olikheter med stort intresse och engagemang. De hjälper och visar varandra om det är någon som inte riktigt kan själv.
- ◊ En annan aktivitet som är en riktig favorit bland de yngsta barnen är att de får göra uppdrag beroende på vilket kort de drar. Om de får ett hjärta ska alla krama en kompis, får de en stjärna ska alla hoppa till himlen två gånger, får de ett blad ska alla klappa i händerna tre gånger och får de en tass så ska alla stampa hårt fyra gånger i marken. Det är både roligt och spännande att få dra sitt kort ur kortleken, tala om eller visa för de andra vad de fått, komma ihåg vad och hur många gånger det ska göras för att sedan utföra det. Räkneramsan till fyra tränas många gånger under kortlekandet.

- ◊ När barnen är lite äldre brukar *Täck-Kurran* vara ett populärt spel. Det gäller då att i lag turas om att dra kort för att hitta korten 1–5 med lagets egen symbol. Det är fyra lag som spelar: hjärtlag, tasslag, bladlag och stjärnlag. Lagen har fem kort med framsidan uppåt med lagets egen symbol och siffrorna 1–5 på marken framför sig. Lagen tar sedan i tur och ordning ett kort från en hög i mitten och får de då sin egen symbol på kortet ser de efter vilken siffra som står på kortet och lägger sedan det kortet upp och ner på det kort som ligger framför dem med samma siffra. De täcker över kortet – därav namnet *Täck-Kurran*. Får de en av de andra lagens symboler på kortet lägger de ner det i en hög i mitten med framsidan upp, laget som är på tur kan då välja om de vill ha kortet i högen eller dra ett nytt. Det lag som täckt alla sina siffror först har vunnit, men de andra spelar vidare tills alla har spelat klart. På så vis kan vi säga att den som blev färdig sist fick ha roligt längst tid. Vinnarna gratuleras av övriga lag men måste i sin tur tacka de andra för en god match. På så sätt känner sig de flesta nöjda efter kortlekandet. Det är fantastiskt att se glimten i ögonen på barnen och höra tjuven när de får upp precis det kort de behöver. Det är imponerande hur många av dem som känner till siffersymbolerna ett till fem och var de placeras i räkneramsan. Detta ser jag när de tar upp ett kort och direkt vet

på vilket av de kort som ligger på marken det ska placeras. Även om det kort som har den siffran redan är täckt kan många barn lägga ett ytterligare kort ovanför som hamnar på exakt rätt plats. Barnen kan också säga när de får ett kort att det kortet behöver de inte för den siffran har de redan fått en gång. De vet vilken siffra de letar efter. Man ser på barnen vilka strategier de använder och glädjen är stor när det är deras symbol på kortet de precis vänt upp.

Förutom att samarbeta och lära av varandra så är det många matematiska begrepp och förmågor som används när vi kortlekar tillsammans. Vi lär i leken – är det ett lekande lärande eller en lärande lek? Spelar det någon roll? I kortleket blir det meningsfullt att hitta rätt symbol, att se likheter och olikheter och att få kunskaper om att symboler kan betyda något speciellt. Det tränar minne, kropp och sinne – allt på en gång. Så Kurran fortsätter att fråga barnen ute i skogarna i Karlstadstrakten: Ska vi kortleka?

Skolelever gillar också kortleken

Inte bara förskolebarn tycker att Kurran och hennes kortlek är spännande. När Kurran höll till i närheten av en av Karlstads skolor kom eleverna ut på rast precis när hon skulle lämna skogen. De blev så nyfikna på vem hon var och vad hon hade i väskan. De fick se kortleken och ville naturligtvis spela. Kurran var på samma ställe under fyra dagar och varje dag stod eleverna där på sin rast för att få spela igen och lära sig nya spel.

Hur långt är snöret?

Hur många nötter är hela?

På webben och Facebook kan du se och inspireras av vad barn och elever får uppleva tillsammans med Karlstads Naturskola.

